

موسسه حقوقی آوای عدالت سروش

قانون اقدامات تأمینی مصوب ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۳۹ (کمیسیون مشترک دادگستری مجلسین)

/

قانون اقدامات تأمینی/

مصوب ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۳۹ (کمیسیون مشترک دادگستری مجلسین)/

فصل اول - کلیات/

ماده ۱ - اقدامات تأمینی عبارتند از تدابیری که دادگاه برای جلوگیری از تکرار جرم (جنحه یا جنایت) درباره مجرمین خطرناک اتخاذ می‌کند./

مجرمین خطرناک کسانی هستند که سوابق و خصوصیات روحی و اخلاقی آنان و کیفیت ارتکاب و جرم ارتکابی آنان را در رمضان ارتکاب جرم در آینده قرار دهد از این که قانونا مسئول باشند یا غیر مسئول. صدور حکم اقدام تأمینی از طرف دادگاه وقتی جایز است که کسی مرتکب جرم گردیده باشد./

ماده ۲ - دولت مکلف است ظرف پنج سال از تاریخ تصویب این قانون اقدام به تشکیل مؤسسات تأمینی بنماید./

۱ - کانون اصلاح و تربیت اطفال (موضوع قانون اطفال بزهکار)/.

۲ - تیمارستان مجرمین غیر مسئول./

۳ - تبعیدگاه مجرمین به عادت./

۴ - کارگاه‌های کشاورزی و صنعتی./

۵ - مراکز معالجه مجرمین معتاد به استعمال الکل و مواد مخدره./

فصل دوم - اقسام اقدامات تأمینی/

الف - اقدامات تأمینی سالب آزادی./

ماده ۳ - اقدامات تأمینی سالب آزادی به قرار ذیل می‌باشد:/

۱ - نگهداری مجرمین مجنون و مختل‌المشاعر در تیمارستان مجرمین./

۲ - نگهداری مجرمین به عادت در تبعیدگاه./

۳ - نگهداری مجرمین بیکار و ولگرد در کارگاه‌های کشاورزی و صنعتی./

۴ - نگهداری مجرمین معتاد به استعمال الکل و مواد مخدره./

۵ - نگهداری اطفال در کانون اصلاح و تربیت اطفال./

ماده ۴ - هر گاه مجرمین مجنون و یا مختل‌المشاعر محل نظم یا امنیت عمومی بوده و دارای حالت خطرناک باشند و دادگاه تشخیص دهد که برای جلوگیری از تکرار جرم نگهداری یا معالجه مجرم در تیمارستان مجرمین لازم است در این صورت حکم به نگهداری یا معالجه او در تیمارستان مجرمین خواهد داد./

در مورد مجرمین نیمه‌مسئول که حکم مجازات و اقدامات تأمینی با هم در مورد آنها صادر می‌شود اجرای مجازات باید مؤخر بر اجرای اقدام تأمینی باشد./

در هر موقع که بنا بر تشخیص پزشک متخصص امراض روحی مجرم معالجه گردید بر حسب پیشنهاد مدیر تیمارستان و تصویب دادستان دادگاه رسیدگی کرده و در صورت تشخیص رفع حالت خطرناک حکم به خاتمه اقدام تأمینی خواهد داد./

تبصره - درباره تشخیص عدم مسئولیت مجرمین و این که آیا مطلقاً یا به طور نسبی فاقد قوه ممیزه می‌باشند دادگاه نظر پزشک متخصص امراض روحی را جلب می‌نماید و در هر حال تصمیم نهایی با دادگاه است./

ماده ۵ - هر گاه کسی به علت ارتکاب جنایت یا جنحه عمدی که به موجب قانون مجازات حبس برای آن پیش‌بینی گردیده دو مرتبه یا بیشتر محکوم به حبس بیش از دو ماه شده و بعد از اجرای مجازات مرتکب جرمی شود که مستلزم مجازات حبس است و از این رو دادگاه تشخیص دهد که مشارالیه دارای حالت خطرناک بوده و تمایل به ارتکاب جرائم داشته و یا از راه قوادی و یا فحشا و یا نظایر آن امرار معاش می‌نماید مجرم به عادت محسوب شده و دادگاه می‌تواند حکم نگهداری او را در تبعیدگاه برای مدت نامعینی صادر نماید./

نگاهداری در تبعیدگاه جانشین مجازات خواهد بود./

تبعیدگاه مؤسسه‌ای است که از طرف دولت به منظور نگهداری مجرمین به عادت تأسیس گردیده است./

محکومین به تبعید دارای لباس مخصوص بوده و غذای معینی از طرف مؤسسه دریافت می‌دارند محکومین به تبعید حق مکاتبه و مراوده با خارج را ندارند مگر تحت نظر اولیا تبعید./

محکوم به تبعید مجبور به انجام کارهایی است که برای او تعیین می‌شود به طور کلی مجرمین در مؤسسه تبعید باید اقلأ مدت سه سال و چنان چه مجازات تعیین شده بیش از سه سال باشد به میزان مدت مجازات در تبعیدگاه به سر برد و بعد از این مدت چنانچه ثابت شود که ادامه تبعید لازم نیست ممکن است بنا بر پیشنهاد مدیر تبعیدگاه و درخواست دادستان

شخص تبعید شده از طرف دادگاه صادرکننده حکم به طور مشروط آزاد شود./

مدت آزادی مشروط سه سال خواهد بود هر گاه ظرف سه سال بعد از خروج از تبعیدگاه آزاد شده مرتکب جرحه یا جنایت جدیدی شود و یا بر خلاف مقررات تعیین شده از طرف دادگاه برای مدت آزادی مشروط رفتار نماید دادگاه حکم به نگاهداری مجدد او در تبعیدگاه صادر می‌نماید./

در این صورت بعد از گذشت ده سال تمام حق آزادی مشروط خواهد داشت./

هر گاه آزاد شده ظرف ۳ سال مرتکب جرمی نگردیده و به نظر دادگاه اصلاح شده باشد آزادی او قطعی می‌شود./

ماده ۶ – هر گاه کسی مرتکب جرحه یا جنایت گردد که مجازات قانونی آن حبس باشد دادگاه می‌تواند ضمن حکم مجازات در صورت وجود شرایط مجازات معین درباره او بلااجرا گذاشته و دستور نگاهداری او را در یک کارگاه کشاورزی یا صنعتی برای مدت نامعینی بدهد./

۱ – در صورتی که فاعل شخص ولگرد و یا قواد بوده و یا از راه فحشا و تکدی و یا نظایر آن امرار معاش می‌کرده و ارتکاب جرم ناشی از این طرز زندگی او باشد./

۲ – در صورتی که فاعل استعداد جسمی و فکری برای کار کردن داشته باشد نسبت به این امر دادگاه می‌تواند قبلاً نظر کارشناس را جلب نماید./

۳ – در صورتی که فاعل سابقه محکومیت جزائی نداشته باشد./

کارگاه‌های کشاورزی و صنعتی باید فقط مخصوص این دسته از مجرمین بوده و مجهز به وسایل لازمه برای آموزش کار باشد در کارگاه‌های کشاورزی یا صنعتی هر محکوم به حرفه‌ای که استعداد آن را دارد گمارده شده و کارآموزی می‌نماید به نحوی که قادر باشد بعد از خروج از زندان با اشتغال بدان شغل یا حرفه زندگی مادی خود را تأمین نماید. این آموزش باید طوری باشد که ساختمان فکری و جسمی و مخصوصاً اطلاعات دیگر حرفه‌ای مجرم را تکمیل نماید./

به طور کلی مجرمین شیوا را در کارگاه‌ها به تنهایی و در سلول به سر خواهند برد اگر ثابت شود که محکوم برای آموختن هیچ حرفه‌ای استعداد و لیاقت ندارد در این صورت دادگاه حکم به اجرا مجازات خواهد داد./

محکوم باید اقلأً به میزان دو سوم محکومیت خود و به هر حال یک سال در کارگاه نگاهداری شود بعد از انقضا این مدت هر گاه بر دادگاه ثابت شود که مجرم می‌تواند از راه کاری که آموخته است زندگی نماید حکم آزادی او را به طور مشروط برای مدت یک سال صادر می‌نماید دادگاه حق دارد در موقع صدور حکم آزادی مشروط بعضی تزییقات از قبیل اقامت در محل معینی و یا کار در نزد کارفرمای معینی و غیره برای او قائل شود و هر گاه در مدت آزادی مشروط مجرم مرتکب جرحه یا جنایت عمدی شود حکم مجازات صادره درباره او اجرا خواهد شد./

هر گاه در مدت آزادی مشروط مجرم مجدداً مرتکب به تکدی و یا ولگردی یا فحشا پرداخت یا بیکار بماند و با اخطار دادگاه صادرکننده حکم آزادی مشروط تغییر رویه ندهد دادگاه حکم به اعاده او به کارگاه با اجرای مجازات خواهد داد./

هر گاه مجرم در تمام مدت آزادی مشروط از خود رفتار خوب بروز داد آزادی او قطعی گردیده و مجازات هم ساقط می‌شود./

هر گاه بعد از ۳ سال نگاهداری در کارگاه مجرم نتوانست موجبات استفاده از آزادی مشروط را برای خود فراهم سازد دادگاه به اجرا مجازات حکم می‌دهد./

حکم به نگاهداری در کارگاه بعد از گذشتن پنج سال از تاریخ صدور حکم در صورتی که اجرا نشده باشد مشمول مرور زمان است./

ماده ۷ – هر گاه شخص مرتکب جرحه یا جنایت شده و معلوم گردد اعتیاد به استعمال مواد الکلی و ارتکاب جرم هم ناشی از این عادت است دادگاه ضمن حکم مجازات مقرر خواهد داشت قبل از اجرا مجازات مجرم برای معالجه و رفع اعتیاد در مراکز معالجه معتادین نگاهداری شود./

دادگاه می‌تواند مقرر دارد مدت معالجه محکوم جز مدت محکومیت احتساب شود به هر حال چنانچه مدت لازم برای معالجه بیش از مدت محکومیت باشد مادام که از مجرم رفع اعتیاد به عمل نیامده است در مراکز معالجه معتادین نگاهداری خواهد شد./

در مورد اشخاصی که معتاد به استعمال مواد مخدره بوده و به ترتیب فوق مرتکب جرم می‌شوند هر گاه حکم مجازاتی که درباره مجرم قابل اجرا است مربوط به محکومیت او به استعمال مواد مخدره باشد طبق ماده ۹ قانون منع کشت خشخاش و استعمال تریاک مصوب ۱۳۳۸ درباره مجرم عمل خواهد شد و چنانچه حکم مجازات قابل اجرا مربوط به محکومیت او به استعمال مواد مخدره نباشد طبق مقررات این ماده راجع به معتادین به الکل درباره مجرم عمل می‌شود./

تبصره – مراکز معالجه مذکور در این ماده باید مخصوص معالجه مجرمین معتاد به استعمال الکل و مواد مخدره باشد و ممکن است مرکز معالجه مزبور در داخل و ضمیمه یکی از کارگاه‌های کشاورزی و یا صنعتی و یا بیمارستانهای دیگر باشد./

ب – اقدامات تأمینی محدودکننده آزادی به قرار زیر می‌باشد:/

ماده ۸ - اقدامات تأمینی محدودکننده آزادی به قرار زیر می‌باشد:/

۱ – ممنوعیت از اشتغال به کسب یا شغل یا حرفه معینی./

۲ – ممنوعیت اقامت در محل معین./

۳ – اخراج بیگانگان از کشور./

ماده ۹ – هر گاه کسی به سبب اشتغال به کسب یا حرفه یا شغل معینی مرتکب جرحه یا جنایتی گردد و اشتغال به آن کسب یا حرفه یا شغل احتیاج به اجازه مقامات رسمی داشته باشد در صورتی که مرتکب به علت ارتکاب این جرم قبلاً نیز محکوم شده باشد و اوضاع و احوال و روحیه متهم منطبق با ماده ۱ این قانون باشد دادگاه می‌تواند ضمن حکم محکومیت دستور منع اشتغال او را به کسب یا حرفه یا شغلش برای مدتی از سه ماه تا دو سال صادر نماید./

اثر دستور ممنوعیت مزبور از روز قطعی حکم است ولی مدت آن از روزی شروع می‌شود که اجرای مجازات خاتمه یافته است هر گاه محکوم به طور مشروط آزاد شود شروع دستور ممنوعیت از روزی است که مدت آزادی مشروط خاتمه یافته است و یا از روزی که بقیه مدت مجازات خاتمه پیدا نماید./

ماده ۱۰ – دادگاه می‌تواند در مورد هر خارجی که در ایران مرتکب جرمی گردیده ولی به علت غیر مسئول بودن معاف از مجازات شناخته شود او را به منع اقامت در خاک ایران محکوم نماید./

ماده ۱۱ – دادگاه می‌تواند هر خارجی محکوم به حبس را پس از اجرای مجازات برای مدتی از سه تا پانزده سال محکوم به

اخراج از خاک ایران نماید./

هر گاه خارجی به طور مشروط آزاد گردیده و در مدت آزادی مشروط از خود رفتار خوب بروز داده است دادگاه می‌تواند دستور اخراج او را لغو نماید./

در مورد تکرار جرم ممکن است دستور اخراج به طور دائم صادر شود./

فصل سوم/

ج - اقدامات تأمینی مالی و غیره./

ماده ۱۲ - اقدامات تأمینی مالی و سایر اقدامات تأمینی عبارتند از:/

۱ - ضبط اشیاء خطرناک./

۲ - ضمانت احتیاطی./

۳ - بستن مؤسسه./

۴ - محرومیت از حق ابوت و قیمومت و نظارت./

۵ - انتشار حکم./

ماده ۱۳ - اشیایی که آلت ارتکاب جرمی بوده و یا این که در نتیجه جرم حاصل شده باشد در صورتی که وجود آنها موجب تشویش اذهان و یا مخل نظم عمومی یا آسایش مردم باشد بر حسب تقاضای دادستان و حکم دادگاه جنحه دستور ضبط آنها صادر می‌شود ولو آن که هیچ کس را نتوان تعقیب یا محکوم نمود دادگاه حق دارد دستور دهد که اشیاء ضبط شده را از دسترس عموم خارج کرده و یا آنها را نابود نمایند./

ماده ۱۴ - هر گاه شخصی که دیگری را تهدید به ارتکاب جرمی کرده بیم آن رود که واقعاً مرتکب آن جرم گردد یا هر گاه شخصی که محکوم به مجازات جنایی یا جنحه گردیده مریحاً نظرش را بر تکرار جرم اظهار نماید./

دادگاه بنا بر تقاضای شخص تهدید شده یا متضرر از جرم می‌تواند از او بخواهد تعهد کند مرتکب جرم نگردیده و وجه‌الضمانه متناسب برای این امر بدهد./

هر گاه مشارالیه از این تعهد خودداری کرد و وجه‌الضمان مقرر را نسپارد دادگاه می‌تواند دستور توقیف موقت او را صادر نماید و مدت این توقیف بیش از دو ماه نخواهد بود - اگر متعهد ظرف دو سال از تاریخی که وجه‌الضمان سپرده مرتکب جرم گردید وجه‌الضمان به نفع دولت ضبط می‌شود و الا به او یا قائم‌مقام قانونی او مسترد خواهد گشت./

ماده ۱۵ - هر مؤسسه‌ای که وسیله برای ارتکاب جرم گردد از قبیل مؤسساتی که در آنها فروش اجناس قاچاق یا مواد مخدره یا سمیات غیر از آن چه برای احتیاجات طبی یا کشاورزی است به عمل آید یا مؤسساتی که موجب تسهیل وسایل برای اعمال منافی عفت هستند به دستور دادگاه که در ضمن حکم مجازات داده می‌شود بسته خواهد شد./

بعد از قطعیت حکم بستن مؤسسه محکوم یا اشخاصی که محل از طرف محکوم به آنها به هر نحو واگذار گردیده است نمی‌توانند در آن جا به بازرگانی یا صنعت قبلی اشتغال ورزند./

تخلف از این حکم موجب محکومیت به جزای نقدی از ده هزار ریال تا صد هزار ریال و بستن مجدد مؤسسه خواهد بود./

ماده ۱۶ - هر گاه کسی به علت تخطی یا تجاوز یا سرپیچی از وظایف قیمومت یا نظارت یا اعمال حق ولایت محکوم به حبس گردد و یا محکومیت جزائی پیدا کند که او را برای انجام وظایف مزبور غیر صالح سازد حکم به محرومیت او از حق قیمومت یا نظارت یا اعمال حق ولایت از طرف دادگاه صادرکننده حکم جزائی داده خواهد شد./

ماده ۱۷ - هر گاه منافع عمومی و یا منافع مدعی خصومی ایجاب نماید دادگاه صادرکننده حکم دستور انتشار حکم را پس از قطعیت هزینه محکوم علیه صادر می‌نماید./

هر گاه منافع عمومی یا منافع متهمی که برائت حاصل کرده است ایجاب نماید دادگاه دستور انتشار حکم برائت را پس از قطعیت ذینفع و یا متقاضی به هزینه اعلام کننده جرم صادر می‌نماید./

ماده ۱۸ - احکامی که از طرف دادگاه‌های جنحه و جنائی به موجب مقررات این قانون صادر می‌شود و بر حسب مورد طبق آیین دادرسی کیفری قابل پژوهش و فرجام خواهد بود./

ماده ۱۹ - مقررات مواد ۴ - ۵ - ۶ - ۷ این قانون از تاریخی قابل اجرا خواهند بود که مؤسسات لازم برای اجرای اقدامات تأمینی پیش‌بینی شده و در آن مواد به وجود آمده باشد و مراتب هم از طرف وزارت دادگستری اعلام گردد./

ماده ۲۰ - این قانون شامل کسانی که از طرف دادگاه‌های نظامی محکومیت یافته‌اند نمی‌گردد./

ماده ۲۱ - وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون می‌باشد./

قانون فوق که مشتمل بر بیست و یک ماده و در تاریخ ۳۹۰۲۰۱۲ به تصویب کمیسیون مشترک دادگستری مجلسین رسیده است به موجب (قانون اجازه اجرا لوایح پیشنهادی وزیر فعلی دادگستری پس از تصویب کمیسیون مشترک قوانین مجلسین) قابل اجرا می‌باشد./

/

/

/

../